

BYZANTSKÉ DIVADLO

Pokračování antické tradice

Římské divadlo

- **úpadek římského divadla**
  - pokleslé divadelní formy (mimus)

Římské divadlo

- **křesťanství**
  - původně malá sekta
  - Konstantin – edikt milánský r. 313
tolerance křesťanů (všechna náboženství)
  - r. 393 oficiální státní náboženství, útlum divadelní činnosti
  - sv. Jan Zlatoústý, sv. Cyprián, Tertulianus – ostré výpady proti divadlu
- několikrát opakovaný zákaz divadla v Římské říši

- císař Konstantin

- r. 324 – 330 město Byzantion (Byzantium) přebudováno na hlavní centrum Římské říše („Nova Roma“)
- později **Konstantinopol** (Konstantinovo město); také jako Cařihrad (Carigrad)
- Dnes Istanbul (od r. 1930)

Římské divadlo

- **rozpad římského impéria**

- r. 395 rozdělení na západořímskou a východořímskou říši (po smrti císaře Theodosia I.)
- **r. 476 zánik západořímské říše** (barbaři – Visigóti aj.)
- trvá východořímské impérium pod názvem Byzantská říše – rozsáhlé divadelní aktivity

Byzantská říše

Východořímská říše (Byzantská říše, Byzanc)

- východořímská říše se považuje za dědice tradice Říma
- 6. století – východní část římské říše vzkvétá
- Justinián (527 – 565) – Byzanc jako křesťanský stát

císař Justinián

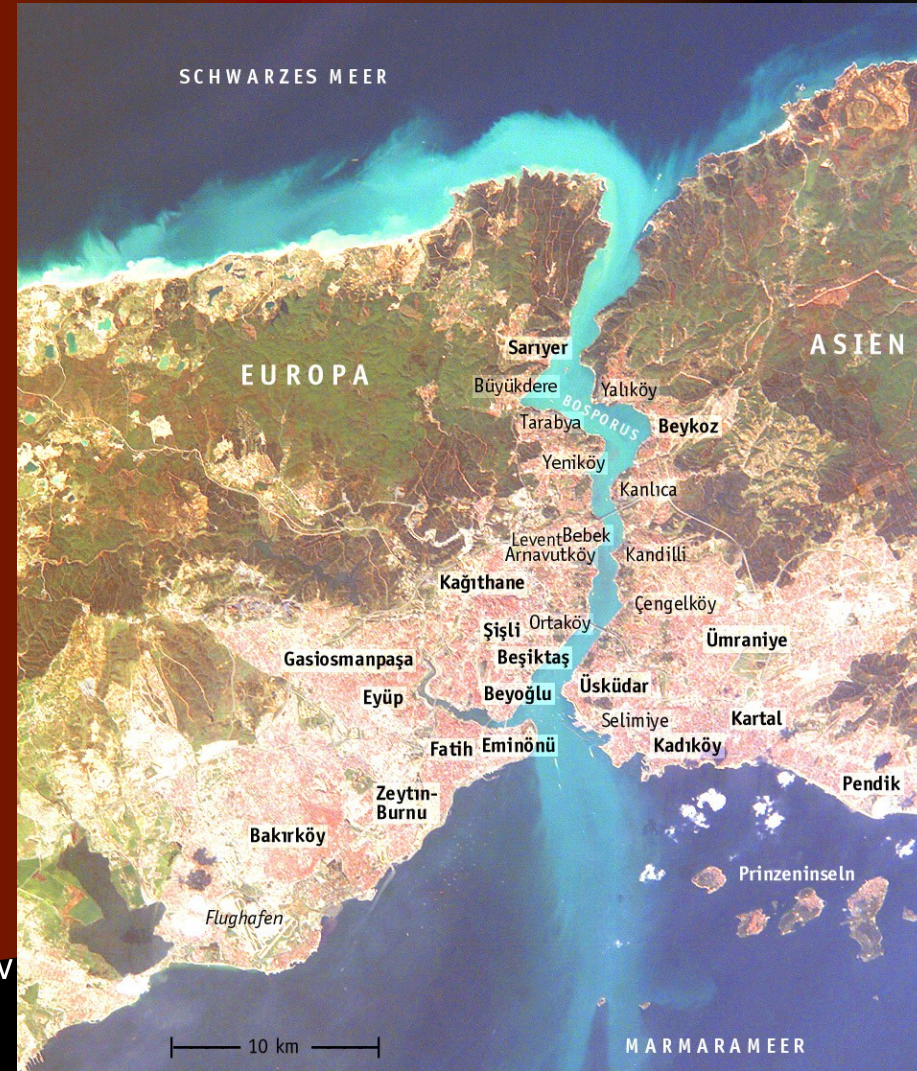
císař Justinián

KONSTANTINOPOL (od r. 330)

(Byzantium – 660 př. Kr.)

Cañhrad, Istanbul

Konstantinopol – středověké zobrazení (v r. 950 – 500 000 tis. obyvatel)

Hagia Sophia (chrám Boží Moudrosti) Konstantinopol

Hagia Sofia

- chrám vysvěcen 537
- vícekrát přestavěn (zemětřesení)
- v 15. stol. přebudován na mešitu
- dnes – muzeum

KONSTANTINOPOL

(Byzantium)

Cařihrad, Istanbul

- 2 divadla římského typu
- helénistická a řeckořímská divadla
- žánry uváděné v Byzanci
  - mimos
  - pantomimos
  - tance aj.

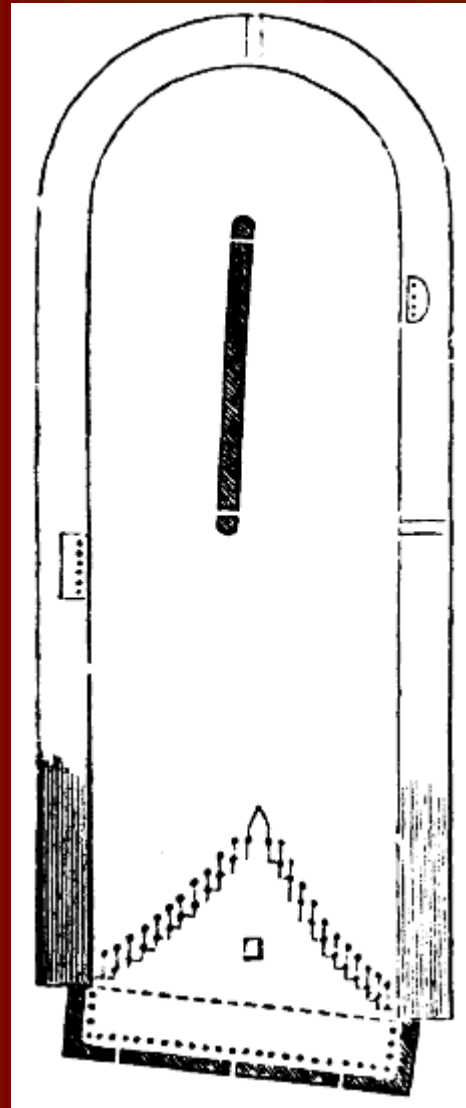
KONSTANTINOPOL

hippodrom (závody vozů)

- hippodrom jako politické fórum – hlavní místo ke shromážděním
- volný přístup mužů
- 40 – 80 tisíc diváků
- Venationes (zápasy zvířat a lidí se zvířaty)
- gladiátoři
- mučení, popravy
- náboženská procesí
- divadlo

- hipodrom

ROZDĚLENÍ DIVADLA V BYZANCI

- divadlo lidové
- divadlo učenců
  - vliv klasického řeckého divadla
- divadlo náboženské

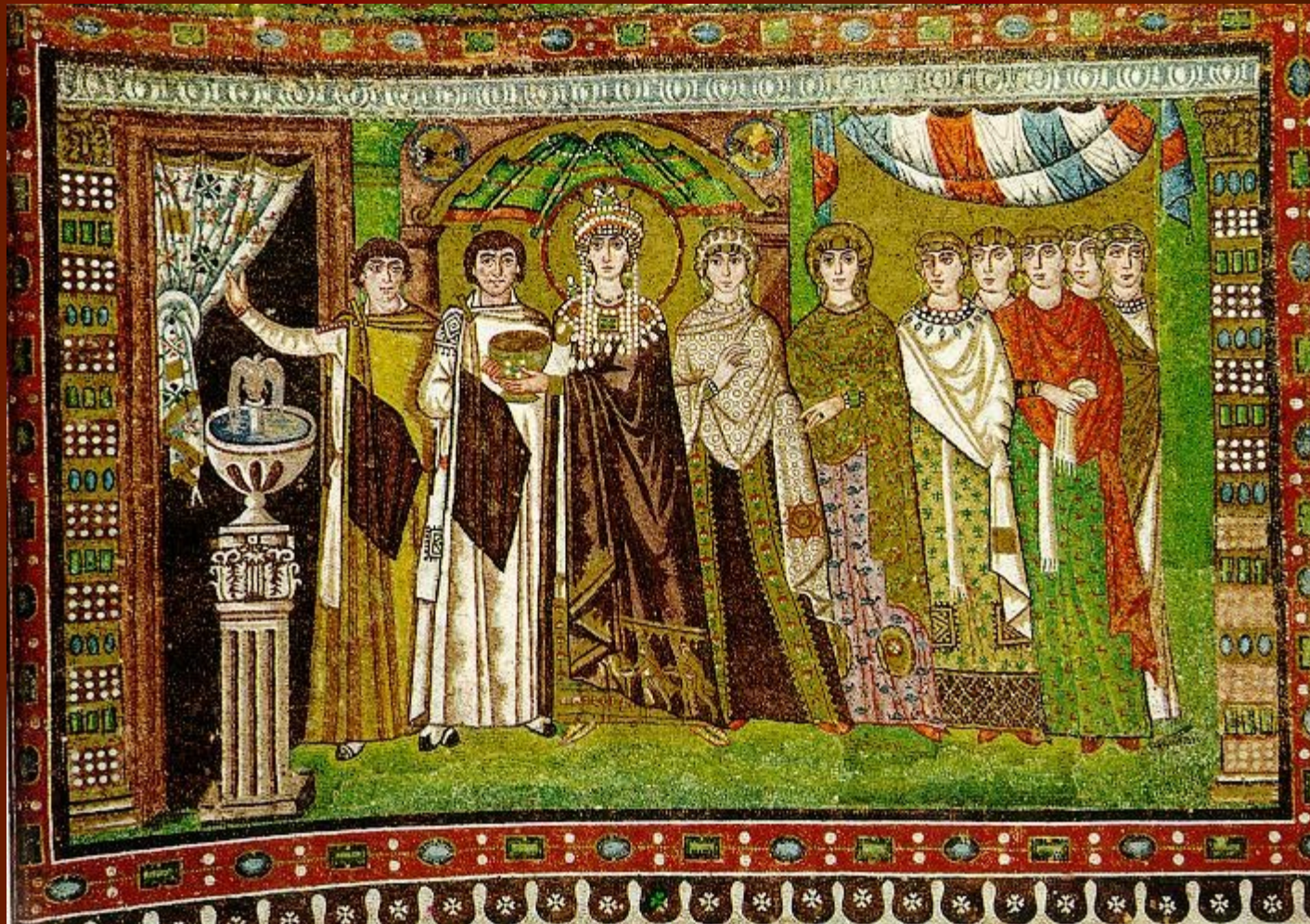
NÁBOŽENSKÉ DIVADLO

- okázalé církevní obřady
- Velikonoce
- liturgické drama, liturgické divadlo ???
  - dialogické epizody ze života Krista a Panny Marie jako součást kázání
- **Christus Paschon** (11. stol.)
  - knižní drama ???
  - parafráze Euripidových tragédií, ale křesťanská tematika – pokus o spojení antiky a křesťanství

- státní hostiny
  - mimové, akrobati, tanečníci...
- městské slavnosti
- zemědělské slavnosti
  - vinobraní...

- herci, divadelníci
  - nepočetné povolání
  - snahy o zákaz (např. 692)
  - vyobcování z církve
  - **Theodora** – manželka císaře Justiniána

Theodora cca 500 - 548

Islám jako nový fenomén

- od 7. stol. – rozvoj islámu
- prorok Mohamed (Muhammad)
- monoteistické náboženství
- islám = podrobení se Bohu, fatalismus
- korán – základní kniha islámu, kterou Bůh zjevil Mohamedovi
- 1096 – 1229 křížové výpravy z Evropy (pomoc proti islámu)

Islám / Šest článků víry

- Víra v jediného Boha.
- Víra v anděly.
- Víra ve všechny seslané Knihy (včetně starozákonních spisů).
- Víra v posly Boží (včetně biblických).
- Víra v soudný den.
- Víra v Osud, dobrý či špatný.

Islám / Pět povinností muslima

- Víra v jedinstvo Boží a božské poslání Mohameda
- Modlitba (pětkrát denně s hlavou otočenou k Mekce)
- Půst (v měsíci Ramadánu od úsvitu do soumraku)
- Udílení almužny chudým (2,5% čistých ročních zisků ve prospěch nižších sociálních vrstev: zakát)
- Pout' do Mekky (jednou za život, umožňuje-li to finanční situace a zdravotní stav muslima)

ISLÁM

- v 7. stol. – šíření učení Mohameda (570 – 632)
- 8. stol. – severní Afrika, Španělsko, část Francie; Persie (Írán), Indie, Indonésie, Filipíny
- 15. stol. – zánik Byzance – pod náporem islámu (muslimů, mohamedánů)

- islámská vzdělanost

ISLÁM A UMĚNÍ

- zákaz zobrazování živých bytostí (Alláh je jediný tvůrce života)
- výtvarné umění – nefigurativní, má dekorativní charakter
- zákaz divadla
- obrazoborectví, ikonoklasmus

keramika – ornamentální dekor

architektura v Alhambře (Španělsko, Granada)

Alhambra – hrad (maurský styl)

- Orhan Pamuk
JMENUJI SE ČERVENÁ.
Praha 2007.
román – byzantská kultura